

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of גיטין דף מ"ו מסכת גיטין
Some of the topics we will learn about include.

The Mishnah's four opinions regarding the Halachah of המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר משום נדר לא יחזיר

If a person divorces his wife either because of rumors of immorality, or because she makes Nedarim, they may not remarry again.

The two explanations to the Tanna Kamma either משום קלקולא

The Chachamim initiated this איסור because of a concern that the husband might later cause problems

OR

כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים

The Chachamim imposed a קנס on the wife that they may not remarry, to prevent women from being involved in immorality and Nedarim.

רבי יהודה's distinction of

כל נדר שידעו בו רבים

לא יחזיר

ושלא ידעו בו רבים

יחזיר

If the Neder was made in public, they may NOT remarry, however if the Neder was not made in public, they MAY remarry.

B רבי מאיר's distinction of

כל נדר שצריך חקירת חכם

לא יחזיר

ושאינו צריך חקירת חכם

יחזיר

If the Neder can be nullified only through a Chacham but not through the husband, they may NOT remarry, however if the Neder can be nullified even through the husband, they MAY remarry.

The next Mishnah's Machlokes regarding

המוציא את אשתו משום אילונית

רבי יהודה אומר לא יחזיר

וחכמים אומרים יחזיר

If a person divorces his wife because she is not able to have children, in which he claims that the marriage was a מקח טעות;

רבי יהודה holds that they may NOT remarry again, while the Chachamim hold that they MAY remarry.

A

המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר משום נדר לא יחזיר

כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים

משום קלקולא

B

רבי מאיר

ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר

כל נדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר

המוציא את אשתו משום אילונית

1 So let's review ...

Zugt Di Mishnah

המוציא את אשתו
משום שם רע לא יחזיר
משום נדר לא יחזיר

If a person divorces his wife either because of rumors of immorality, or because she makes Nedarim, they may not remarry.

The Gemara offers two possible reasons for this תקנה:

The Gemara says לישנא קמא
משום קלקולא

The Chachamim initiated this איסור out of concern that the husband might later cause problems, in that if she marries someone else and then the שם רע is proven false, or the נדר is nullified by a חכם, he will claim

אילו הייתי יודע שכן הוא

אפילו אם היו נותנים לי מאה מנה לא הייתי מגרשה

Had I known that the שם רע is false, or that the Neder can be nullified, I would not have divorced you for any price; ונמצא גט בטל ובניה ממזרין

And through this claim the original Gett will become nullified retroactively, and her children from the second husband are considered Mamzeirim because she was an אשת איש. Therefore,

אומרים לו הוי יודע שהמוציא את אשתו

משום שם רע לא יחזיר

ומשום נדר לא יחזיר

He is told at the time the Gett that if he divorces her now, he may not marry her ever again, even if she does not marry someone else, and through this תקנה לא מצי מקלקל לה

He cannot later claim that he would not have divorced her, because he should have researched the matter knowing that they cannot remarry.

And for this reason

והוא שאמר לה משום שם רע ומשום נדר אני מוציאך

This איסור is only if at the time of the Gett he said that he is divorcing her due to the שם רע or Neder, because מצי מקלקל לה -

The above claim would be valid, because he actually said so.

However, there is no איסור if he did NOT say this at the time of the Gett, because

לא מצי מקלקל לה

The claim is not valid, because he did not say so at the time of the Gett.

1

משנה:

המוציא את אשתו...

משום נדר
לא יחזיר

משום שם רע
לא יחזיר

Two possible reasons for this תקנה

1

משום קלקולא

If she marries someone else and then the שם רע is proven false, or the נדר is nullified by a חכם, he will claim

אילו הייתי יודע שכן הוא אפילו אם היו נותנים לי מאה מנה לא הייתי מגרשה

ונמצא גט בטל ובניה ממזרין

Therefore,

אומרים לו הוי יודע שהמוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר ומשום נדר לא יחזיר and through this תקנה לא מצי מקלקל לה

However,

There is no איסור if he did NOT say this at the time of the Gett

Because

לא מצי מקלקל לה

וכן לאמר לה

משום שם רע ומשום נדר אני מוציאך

Because

לא מצי מקלקל לה

2 The תקנה לישנא בתרא mentions another reason for this: כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים. The Chachamim imposed a קנס on the wife that they may not remarry, to prevent women from being lax about matters of immorality and Nedarim. And for this reason צריך שיאמר לה הוי יודעת שמשום שם רע ומשום נדר אני מוציאך. The husband must inform her at the time of the Gett, I am divorcing you due to the שם רע and Neder, as this will teach her to act properly. However, as Rashi says בין כך ובין כך לא יחזיר According to the לישנא בתרא, even if he did NOT say it, they may not remarry because of the קנס.

2

אשכנז בתרא:

כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים

To prevent women from being lax about matters of immorality and Nedarim

And for this reason

צריך שיאמר לה הוי יודעת שמשום שם רע ומשום נדר אני מוציאך

as this will teach her to act properly

However, as Rashi says

בין כך ובין כך לא יחזיר

Also, according to the תנא קמא both reasons apply to all Nedarim

3 Also, according to the תנא קמא, both reasons apply to all Nedarim. However, the Mishnah continues with רבי יהודה who makes the following distinction regarding Nedarim: כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר. If the Neder was made in public, they may NOT remarry. If the Neder was not made in public, they MAY remarry. Rashi explains that רבי יהודה holds that the reason is only כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים. But NOT משום קלקולא. Therefore, the איסור applies only to a נדר שידעו בו רבים. Because this Neder is more stringent, since רבי יהודה holds אין לו הפרה. A Neder made in public cannot be nullified by a חכם. However the איסור does not apply to נדר שלא ידעו בו רבים. Because this Neder is less stringent דיש לו הפרה. It CAN be nullified by a חכם. ==

3

רבי יהודה

<p>ושלא ידעו בו רבים יחזיר</p> <p><i>If the Neder was not made in public, they may remarry</i></p> <p>↓</p> <p><i>דיש לו הפרה</i></p>	<p>כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר</p> <p><i>If the Neder was made in public, they may not remarry</i></p> <p>↓</p> <p><i>אין לו הפרה</i></p>
<p>כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים</p>	

4 רבי מאיר makes another distinction:
 כל נדר שצריך חקירת חכם
 לא יחזיר
 ושאינו צריך חקירת חכם
 יחזיר
 If the Neder can only be nullified by a Chacham but not by the husband, they may NOT remarry. If the Neder can be nullified even by the husband, they MAY remarry.
 Rashi explains that רבי מאיר holds that the reason is only משום קלקולא
 But not משום שלא יהא פרוצות
 Therefore, the איסור applies only to נדר שצריך חקירת חכם
 Because there he can later claim אילו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי מגרשה
 Had I known that a Chacham can nullify Nedarim, I would not have divorced her. I would have sent her to a Chacham; because רבי מאיר holds אדם רוצה שתתבוזה אשתו בב"ד
 A person does not mind if his wife becomes humiliated by appearing in Bais Din.

However, the איסור does NOT apply to נדר שאין צריך חקירת חכם
 Because היה לו להפר ולא הפר
 He has no claim, as he knows that a husband can nullify the Neder, and he should have nullified the Neder.

5 רבי אלעזר disagrees and says
 לא אסרו זה אלא מפני זה
 There is no distinction; and on the contrary, in the case of צריך חקירת חכם
 לא יחזיר
 Only because in the case of אין צריך חקירת חכם
 לא יחזיר
 Rashi continues to explain that, like רבי מאיר, he holds that the reason is only משום קלקולא
 And not משום שלא יהא פרוצות
 However, the איסור does not apply to נדר שצריך חקירת חכם
 Because he cannot later claim אילו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי מגרשה
 Because אין אדם רוצה שתתבוזה אשתו בב"ד
 He would not have sent her to a Chacham anyway, because a person does NOT want his wife to be humiliated by appearing in Bais Din.

However, the איסור DOES apply to נדר שאין צריך חקירת חכם
 Because he CAN claim אילו הייתי יודע שהייתי יכול להפר לא הייתי מגרשך
 He did NOT know that a husband can nullify this Neder. Had he known, he would not have divorced her.

And the Chachamim extended the איסור even to נדר שצריך חקירת חכם
 =====

4 רבי מאיר

<p>ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר</p> <p><i>If the Neder can be nullified even by the husband, they may remarry</i></p> <p>↓</p> <p><i>היבאו אפרו ולא פרו</i> <i>He should have nullified the Neder</i></p>	<p>מסום קלקולא</p>	<p>כל נדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר</p> <p><i>If the Neder can only be nullified by a Chacham but not by the husband, they may NOT remarry</i></p> <p>↓</p> <p><i>אילו הייתי יודע לחכם יכול אפתי לא הייתי מגרש</i></p> <p>אדם רוצה שתתבוזה אשתו בב"ד <i>A person does not mind if his wife becomes humiliated by appearing in Bais Din.</i></p>
--	---------------------------	---

5 רבי אלעזר

<p>אין צריך חקירת חכם לא יחזיר</p> <p>↓</p> <p><i>אילו הייתי יודע להייתי יכול אפרו לא הייתי מגרש</i></p>	<p>מסום קלקולא</p>	<p>כל נדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר</p> <p>⊗</p> <p><i>אילו הייתי יודע לחכם יכול אפתי לא הייתי מגרש</i></p> <p>אין אדם רוצה שתתבוזה אשתו בב"ד</p>
---	---------------------------	--

לא יחזיר

6

The Mishnah concludes

'א"ר יוסי בר' יהודה מעשה בצידן וכו'

As the Gemara explains

חסורי מיחסרא והכי קתני

בד"א כשנדרה היא

אבל נדר איהו יחזיר

The Mishnah meant to include that the איסור is only if the wife makes the Neder. However, there is NO איסור if the husband makes the Neder, because there is no concern for קלקול.

And in support, ר' יוסי בר' יהודה relates;

מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו קונם אם איני מגרשיך וגרשה והתירו לו חכמים שיחזירנה

There was an incident in צידן where a husband made a Neder that all fruits be prohibited to him if he does not divorce his wife, and he divorced her so that the Neder does not take effect. Even so, the Chachamim permitted them to remarry.

=====

6

'א"ר יוסי בר' יהודה מעשה בצידן וכו'

חסורי מיחסרא ופס קתני

בד"א - כשנדרה היא

אבל נדר איהו יחזיר

There is no איסור if the husband makes the Neder because there is no concern for קלקול

מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו

קונם אם איני מגרשיך - וגרשה

והתירו לו חכמים שיחזירנה

A husband made a Neder that all fruits be prohibited to him if he does not divorce his wife - and he divorced her so that the Neder does not take effect.

Even so, the Chachamim permitted them to remarry

7 Zugt Di Mishnah
 המוציא את אשתו משום אילונית
 רבי יהודה אומר לא יחזיר
 והכמים אומרים יחזיר
 If a person divorced his wife because she was not able to have children, in which he claims that the marriage was a טעות, and therefore she is not entitled to a Kesubah, while the Chachamim hold that they MAY remarry again, as Rashi explains
 רבי יהודה אומר לא יחזיר משום קלקולא
 If she marries someone else and has children, he will claim אילו הייתי יודע שכן הוא לא הייתי מגרשך ונמצא גט בטל ובניה ממזרין
 And therefore אומרים לו הוי יודע שהמוציא את אשתו משום אילונית לא יחזיר עולמית
 And the Mishnah continues that for this reason נישאת לאחר והיו לה בנים הימנו והיא תובעת כתובתה אמר רבי יהודה אומר לה שתיקותיך יפה מדיבוריך she should not claim her Kesubah from her first husband since we now see that this was not a טעות, because she will be worse off, since he can tell her אילו הייתי יודע שכן הוא לא הייתי מגרשך ונמצא גט בטל ובניה ממזרין
 While the Chachamim disagree and hold משום אילונית יחזיר Because לא חיישין לקקולא We are not concern that he will later make this claim.

7 *מקלף*

המוציא את אשתו משום אילונית

<i>חכמים</i>	<i>רבי ירמיה</i>
יחזיר	לא יחזיר
לא חיישון לקקולא	משום הקקולא
	אילו הייתי יודע שכן הוא לא הייתי מגרשך ונמצא גט בטל ובניה ממזרין
	<i>אמריק או</i>
	<i>הוי יודע שהמוציא את אשתו משום אילונית לא יחזיר עולמית</i>

נישאת לאחר והיו לה בנים הימנו והיא תובעת כתובתה

אמר רבי ירמיה

אומר לה שתיקותיך יפה מדיבוריך

If indeed she marries and has children, she should not claim her Kesubah from her first husband - since we now see that this was not a טעות - because she will be worse off, since he can tell her

אילו הייתי יודע שכן הוא לא הייתי מגרשך ונמצא גט בטל ובניה ממזרין

8 The Gemara questions both רבי יהודה and the Chachamim that they seemingly contradict their opinions in the previous Mishnah in that in our Mishnah רבי יהודה holds משום אילונית לא יחזיר Because חיישין לקקולא While in the previous Mishnah he makes a distinction that only כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר However ושלא ידעו בו רבים יחזיר Because he holds לא חיישין לקקולא And the reason is merely כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים
 And in our Mishnah the Chachamim hold משום אילונית יחזיר Because לא חיישין לקקולא While in the previous Mishnah the Chachamim makes no distinctions and hold משום שם רע לא יחזיר משום נדר לא יחזיר Because as the קמא explains חיישין לקקולא

8

<i>רבי ירמיה</i>	<i>רבי ירמיה</i>
כל נדר שידעו בו רבים יחזיר	משום אילונית לא יחזיר
ושלא ידעו בו רבים יחזיר	חיישון לקקולא
<i>לא חיישון לקקולא</i>	<i>?</i>
<i>כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים</i>	

<i>חכמים</i>	<i>חכמים</i>
משום שם רע לא יחזיר	משום אילונית יחזיר
משום נדר לא יחזיר	לא חיישון לקקולא
<i>חיישון לקקולא</i>	<i>?</i>

9 The Gemara offers two explanations

1. שמואל says איפוך
These opinions must be reversed to be the same as in the previous Mishnah.

2. רבי אביי says לעולם לא תיפוך
However, רבי יהודה holds משום אילונית לא יחזיר
Because חיישינן לקלוקלא
For אילונית there IS a concern for קלקול. However, in the previous Mishnah he holds נדר שלא ידעו בו רבים יחזיר
Because only for Nedarim there is NO concern of a קלקול, because regarding נדר שצריך חקירת חכם
He holds as רבי אלעזר that he cannot claim אילו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי מגרשה
Because אין אדם רוצה שתתבזה אשתו בב"ד

And regarding נדר שאין צריך חקירת חכם
He holds as רבי מאיר that he cannot claim אילו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי מגרשה
Because היה לו להפר ולא הפר

And in our Mishnah the Chachamim hold משום אילונית יחזיר
Because, only here there is no חשש קלקול because this is a case of בדלא כפליה לתנאיה
The husband stipulated at the time of the Gett that he is divorcing her because she is אילונית, but he did not reiterate the תנאי that he is not divorcing her if she is not אילונית, and the Chachamim are רבי מאיר who holds בעינן תנאי כפול
A תנאי is effective only if it is reiterated.

9

אילונית
איפוך

These opinions must be reversed to be the same as in the previous Mishnah

רבי אביי
לעולם לא תיפוך

רבי יבוצק
כל נדר שידעו בו רבים ידעו בו רבים
לא יחזיר לא יחזיר
לא חיישונן לקלוקלא

רבי יבוצק
משום אילונית לא יחזיר
חיישונן לקלוקלא

Because regarding נדר שצריך חקירת חכם
He holds as רבי אלעזר that he cannot claim אילו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי מגרשה
Because אין אדם רוצה שתתבזה אשתו בב"ד

And regarding נדר שאין צריך חקירת חכם
He holds as רבי מאיר that he cannot claim אילו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי מגרשה
Because היה לו להפר ולא הפר

חכמים
משום שם רע משום נדר
לא יחזיר לא יחזיר
חיישונן לקלוקלא

חכמים
משום אילונית יחזיר
לא חיישונן לקלוקלא

תנאי
He did not reiterate the תנאי that he is not divorcing her if she is not אילונית
בדלא כפליה לתנאיה
בעינן תנאי כפול